ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
της 14ης Ιουλίου 2005 [1]

1. Η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4 της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον [2] (στο εξής: οδηγία 85/337).

2. Το καθού κράτος μέλος αναγνωρίζει ότι η πολεοδομική νομοθεσία του μπορεί να επιτρέψει τη δημιουργία καταστάσεων που αντιβαίνουν προς την προαναφερθείσα οδηγία, παραδοχή η οποία θα μπορούσε να καταστήσει δυνατή την επίλυση της διαφοράς χωρίς προτάσεις γενικού εισαγγελέα, παρά την ένταση της σχετικής διαμάχης, η οποία είναι άσχετη με τα αιτήματα της Επιτροπής.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

2 — ΕΕ L 175, σ. 40.

I — Η οδηγία 85/337

3. Σκοπός της οδηγίας [3] είναι να παρεμποδίσει την υποβάθμιση του περιβάλλοντος μέσω της προληπτικής εκτιμήσεως των συνεπειών οποιουδήποτε *σχεδίου έργου* (πρώτη και έκτη αιτιολογική σκέψη· άρθρο 1, παράγραφος 1).

4. Ως τέτοιο νοείται η εκτέλεση κατασκευαστικών εργασιών ή η υλοποίηση άλλων εγκαταστάσεων ή έργων, καθώς και οι επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον ή στο τοπίο, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι επεμβάσεις που αφορούν την εκμετάλλευση των πόρων του εδάφους. *Κύριος του έργου* είναι το πρόσωπο που υποβάλλει αίτηση για άδεια που αφορά σχέδιο ιδιωτικού έργου ή η δημόσια αρχή που αναλαμβάνει την πρωτοβουλία για ένα σχέδιο δημοσίου έργου. Τέλος, *άδεια* αποτελεί η απόφαση που παρέχει στον κύριο του έργου το δικαίωμα να εκτελέσει τις εργασίες (άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας).

3 — Εφαρμοστέο στην υπό κρίση υπόθεση είναι το κείμενο που προέκυψε από την τροποποίηση που επήλθε με την οδηγία 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997 (ΕΕ L 73, σ. 5).

5. Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, πριν χορηγηθεί η άδεια, τα έργα τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω, μεταξύ άλλων, της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, να χρειάζονται άδεια και εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Αυτά τα έργα ορίζονται στο άρθρο 4.»

6. Η τελευταία αυτή διάταξη ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 2, παράγραφος 3 [4], τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα I υποβάλλονται σε εκτίμηση σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 2, παράγραφος 3, για τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα II, τα κράτη μέλη αποφασίζουν βάσει:

α) κατά περίπτωση εξετάσεως,

ή

β) κατωτάτων ορίων ή κριτηρίων που καθορίζει το κράτος μέλος,

κατά πόσον το [σχέδιο] θα υποβληθεί σε εκτίμηση σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.

Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν και τις δύο διαδικασίες που αναφέρονται στα στοιχεία α΄ και β΄.

3. Όταν γίνεται κατά περίπτωση εξέταση ή όταν έχουν τεθεί κατώτατα όρια ή κριτήρια για τους σκοπούς της παραγράφου 2, λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στο παράρτημα III.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις που λαμβάνει η αρμόδια αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 2 δημοσιεύονται.»

4 — Η εν λόγω παράγραφος επιτρέπει τη μη εφαρμογή της οδηγίας σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

II — Η βρετανική ρύθμιση

7. Ο νόμος ο οποίος διέπει τη χωροταξία είναι ο Town and Country Planning Act 1990, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Compensation Act 1991.

8. Η κατοχή άδειας αποτελεί υποχρεωτική προϋπόθεση για τις επεμβάσεις στο έδαφος ή στο υπέδαφος με κατασκευαστικά, τεχνικά ή εξορυκτικά έργα και για τη μεταβολή της χρήσεως των κτιρίων ή άλλων ακινήτων. Η εν λόγω άδεια χορηγείται από τις τοπικές πολεοδομικές αρχές, ενώ παρέχεται δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Secretary of State, ο οποίος έχει την εξουσία να επέμβει επικουρικώς σε περίπτωση σιωπής των τοπικών αρχών και να αποφαίνεται ο ίδιος επί των υποβαλλομένων αιτήσεων (άρθρα 55, 57, 77 και 78).

9. Το τμήμα VII του εν λόγω νόμου αφορά την αρμοδιότητα των δημοτικών αρχών να λαμβάνουν μέτρα κατά των πολεοδομικών παραβάσεων, ιδίως σε περίπτωση εκτελέσεως εργασιών χωρίς άδεια ή χωρίς τήρηση των όρων και των περιορισμών υπό τους οποίους αυτή χορηγήθηκε, πράξεις τις οποίες το άρθρο 171 Α χαρακτηρίζει ως παραβάσεις. Την αρμοδιότητα αυτή, η οποία ασκείται κατά διακριτική ευχέρεια [5], έχει και ο Secretary of State.

10. Η ειδοποίηση δυνάμει του άρθρου 172 συνιστά το κύριο μέσο καταναγκασμού, το οποίο είναι δυνατόν να επανεξετασθεί από τον Secretary of State κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, οι οποίοι μπορούν, μεταξύ άλλων, να επικαλεστούν τον προβλεπόμενο από το άρθρο 174, παράγραφος 2, στοιχείο δ', λόγο, ότι δηλαδή, κατά τον χρόνο της εκδόσεως της πράξεως ειδοποιήσεως, αυτοί δεν υπέκειντο σε καμία δεσμευτική διάταξη.

11. Ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως συνιστά λογικό επακόλουθο του άρθρου 171 Β, το οποίο απαγορεύει τις πράξεις εξαναγκασμού προς αποκατάσταση της νομιμότητας εφόσον έχουν παρέλθει τέσσερα έτη από την τέλεση των εργασιών για τις οποίες δεν είχε δοθεί άδεια ή από την παράνομη μεταβολή της χρήσεως κτιρίου προκειμένου να μετατραπεί σε κτίριο κατοικιών (παράγραφοι 1 και 2), ή δέκα έτη από την τέλεση τυχόν άλλης παραβάσεως (παράγραφος 3).

12. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσονται τα Lawful Development Certificates (πιστοποιητικά νομιμότητας χρήσεως, στο εξής: LDC), τα οποία διέπει το άρθρο 191 του Town and Country Planning Act 1990.

13. Η παράγραφος 1 της διατάξεως αυτής προβλέπει το δικαίωμα να ζητείται η πιστοποίηση της νομιμότητας της χρήσεως των ακινήτων και της αξιοποιήσεως του αέρα, του εδάφους και του υπεδάφους, καθώς και

5 — Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δήλωσε (σημείο 34 του υπομνήματος αντικρούσεως) ότι το Κοινοβούλιο απέρριψε τροπολογίες στον Planning and Compensation Act 1991 που σκοπούσαν στη μετατροπή της συγκεκριμένης αρμοδιότητας σε δεσμία.

κάθε άλλης ενέργειας που αντιβαίνει στις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς που τέθηκαν κατά τη χορήγηση μιας άδειας, με προσδιορισμό του ακινήτου και των λοιπών σχετικών περιστάσεων.

14. Σύμφωνα με την παράγραφο 2, οι εν λόγω πράξεις και εργασίες λογίζονται νόμιμες υπό τις εξής προϋποθέσεις:

«a) δεν επιτρέπεται πλέον η λήψη μέτρου καταναγκασμού κατ' αυτών (είτε διότι δεν συνιστούν επέμβαση στο έδαφος ή δεν χρήζουν αδείας, είτε διότι έχει παρέλθει η προθεσμία λήψεως των εν λόγω μέτρων, είτε για οποιονδήποτε άλλο λόγο) και

b) δεν αντιβαίνουν στα επιτασσόμενα με ειδοποίηση που ίσχυε κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως.» [6]

15. Τα ίδια ισχύουν, σύμφωνα με την παράγραφο 3, και για κάθε πράξη που αντιβαίνει στις διατάξεις που διέπουν την παροχή άδειας, αν έχει παρέλθει η προθεσμία λήψεως μέτρων κατ' αυτής και η εν λόγω πράξη δεν είναι αντίθετη προς τις επιταγές ισχύουσας ειδοποιήσεως.

16. Η παράγραφος 4 προβλέπει ότι LDC εκδίδεται υποχρεωτικά όταν οι πληροφορίες που παρέχει ο αιτών τεκμηριώνουν τη «νομιμότητα» της πράξεως την οποία αφορούν, η οποία, κατά συνέπεια, τεκμαίρεται αμάχητα σύμφωνα με την παράγραφο 6. Σύμφωνα με την παράγραφο 7, το εν λόγω πιστοποιητικό παράγει τα ίδια αποτελέσματα με ορισμένες άδειες [7].

III — Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

17. Με αφορμή καταγγελία που αφορούσε μια εγκατάσταση διαλύσεως αυτοκινήτων που λειτουργούσε χωρίς άδεια και για την οποία είχαν εκδοθεί ένα LDC το 1993 και ένα δεύτερο το 1998 για την επέκτασή της, η Επιτροπή έλαβε γνώση του βρετανικού συστήματος που περιγράφηκε στα προηγούμενα σημεία των προτάσεων αυτών.

6 — Υποσημείωση άνευ αντικειμένου στο ελληνικό κείμενο των προτάσεων.

7 — Η διάταξη αυτή αναφέρεται στις άδειες που προβλέπονται από τα άρθρα 3(3) του Caravan Sites and Control of Development Act 1960, 5(2) του Control of Pollution Act 1974 και 36(2) του Environmental Protection Act 1990.

18. Στις 8 Φεβρουαρίου 2001, η Επιτροπή απηύθυνε στην Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου έγγραφο, ζητώντας διευκρινίσεις επί του συστήματος αυτού, οι οποίες και παρασχέθηκαν με έγγραφο της 31ης Αυγούστου του ίδιου έτους. Από το έγγραφο αυτό, η Επιτροπή συνήγαγε ότι, με τη χορήγηση του LCD, παρακαμπτόταν η διαδικασία χορηγήσεως αδείας της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ. Για τον λόγο αυτόν, στις 23 Οκτωβρίου, έταξε στην Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου προθεσμία δύο μηνών προκειμένου να παράσχει τις προσήκουσες εξηγήσεις.

19. Επειδή η Επιτροπή δεν θεώρησε πειστικές τις εξηγήσεις που παρέσχε η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου στις 19 Δεκεμβρίου 2001, εξέδωσε ένα έτος αργότερα αιτιολογημένη γνώμη, με την οποία κάλεσε το Ηνωμένο Βασίλειο να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προσαρμόσει τη νομοθεσία του στις επιταγές του κοινοτικού δικαίου.

20. Με την απάντησή τους της 3ης Απριλίου 2003, οι βρετανικές αρχές παραδέχτηκαν ότι, θεωρητικώς, υπήρχε νομοθετικό κενό και δεσμεύτηκαν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την άρση του. Υποστήριξαν όμως ότι υπεύθυνη για το κενό αυτό δεν ήταν η έκδοση των LCD, αλλά η στάση των τοπικών αρχών, οι οποίες, μπορούν, κάνοντας χρήση της διακριτικής τους ευχέρειας, να μη λάβουν μέτρα κατά των ενεργειών που αντιβαίνουν στις πολεοδομικές διατάξεις (παράγραφοι 17 έως 25).

IV — Τα αιτήματα των διαδίκων και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

21. Στις 26 Φεβρουαρίου 2004, η Επιτροπή άσκησε δυνάμει του άρθρου 226, δεύτερη παράγραφος, ΕΚ, την υπό κρίση προσφυγή, αφενός, για τον λόγο ότι δεν έκρινε ικανοποιητική την απάντηση που είχε λάβει και, αφετέρου, διότι δεν της είχαν κοινοποιηθεί τα αναγγελθέντα μέτρα. Ζητεί επομένως από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4 της οδηγίας 85/377, αίτημα του οποίου την απόρριψη ζητεί το εν λόγω κράτος μέλος.

22. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 30ής Ιουνίου 2005, οι εκπρόσωποι των διαδίκων επανέλαβαν τους αντίστοιχους ισχυρισμούς τους.

V — Εξέταση της προβαλλομένης παραβάσεως

23. Σκοπός της οδηγίας 85/337 είναι η υποβολή οποιουδήποτε σχεδίου ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, πριν από την έγκρισή του, σε εκτίμηση των επιπτώσεών του[8]. Η οδηγία διακρίνει δύο στάδια: Κατά το πρώτο στάδιο ερευνά-

8 — Όπως προκύπτει από τις αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 1999, C-435/97, WWF κ.λπ. (Συλλογή 1999, σ. I-5613, σκέψη 45), και της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-201/02, Delena Wells (Συλλογή 2004, σ. I-723, σκέψη 42).

ται εάν οι σχεδιαζόμενες εργασίες έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Κατά το δεύτερο γίνεται εκτίμηση των επιπτώσεων αυτών, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας [9].

24. Υπάρχουν σχέδια για τα οποία τεκμαίρεται εκ του νόμου ότι έχουν σημαντικές επιπτώσεις για τα οικοσυστήματα, οπότε επιβάλλεται πάντοτε η εκτίμηση των επιπτώσεων αυτών. Τέτοια είναι τα αναφερόμενα στο παράρτημα I της οδηγίας, στα οποία παραπέμπει το άρθρο 1, παράγραφος 4.

25. Αντιθέτως, η επίδραση ορισμένων άλλων σχεδίων δεν είναι τόσο σαφής, με αποτέλεσμα να εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν εάν πρέπει να τηρήσουν τη διαδικασία των άρθρων 5 έως 10. Αυτό ισχύει για τα σχέδια του παραρτήματος II, ως προς τα οποία τα κράτη μέλη δηλώνουν ποια πρέπει να υποβληθούν σε εκτίμηση, είτε προσδιορίζοντάς τα κατά περίπτωση, είτε ορίζοντας τα κριτήρια ή τα κατώτατα όρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό τους, είτε κάνοντας χρήση και των δύο μεθόδων, βάσει των κριτηρίων του παραρτήματος III (άρθρο 4, παράγραφος 2, και άρθρο 3). Συνεπώς, τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένην αυτονομία κατά τον καθορισμό, μεταξύ των εργασιών του παραρτήματος II, εκείνων οι οποίες χρήζουν εκτιμήσεως ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους.

26. Εν πάση περιπτώσει, η ευχέρεια αυτή περιορίζεται με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της προμνησθείσας οδηγίας, που προσδιορίζει τον βασικό της σκοπό, κατά τρόπον ώστε τα σχέδια που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον να υποβάλλονται πάντοτε σε εξέταση των επιπτώσεών τους [10].

27. Με άλλα λόγια, προκειμένου να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 85/337, δεν πρέπει να εξαιρείται από τη σχετική εξέταση κανένα σχέδιο, εφόσον εμφανίζει τα χαρακτηριστικά αυτά [11]. Επομένως, όσο ευρεία και αν είναι η διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν οι εθνικές αρχές, το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει την υλοποίηση ενός τέτοιου σχεδίου χωρίς προηγούμενη εξέταση και, ενδεχομένως, χωρίς εκτίμηση των επιπτώσεών του, με συνέπεια να καθίσταται απρόσβλητο με την πάροδο του χρόνου.

28. Σε αυτό ακριβώς το αποτέλεσμα καταλήγει η βρετανική νομοθετική ρύθμιση, η

9 — Εξέφρασα τη γνώμη αυτή στις από 8 Ιανουαρίου 2004 προτάσεις μου στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 10ης Ιουνίου 2004, C-87/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2004, σ. I-5975), συντασσόμενος με την άποψη του γενικού εισαγγελέα L. A. Geelhoed στις από 12 Ιουλίου 2001 προτάσεις του, στην υπόθεση C-24/99, Επιτροπή κατά Γερμανίας, η οποία διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Δικαστηρίου με διάταξη της 18ης Φεβρουαρίου 2002.

10 — Η ίδια θέση εκφράζεται και στις αποφάσεις της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-72/95, Kraaijeveld κ.λπ. (Συλλογή 1996, σ. I-5403, σκέψη 50), της 22ας Οκτωβρίου 1998, C-301/95, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1998, σ. I-6135, σκέψη 45), στην προαναφερθείσα απόφαση WWF κ.λπ., σκέψεις 36 και 45, στην απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 1999, C-392/96, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Συλλογή 1999, σ. I-5901, σκέψη 64) και στην προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 44.

11 — Προαναφερθείσες αποφάσεις WWF κ.λπ., σκέψη 45, και Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 44.

οποία, όπως καταδεικνύεται από την κατασκευή της εγκαταστάσεως διαλύσεως αυτοκινήτων που αποτέλεσε την αφορμή για την κίνηση της παρούσας διαδικασίας και όπως γίνεται δεκτό και από την ίδια την καθής κυβέρνηση, επιτρέπει την εκτέλεση έργων κατά παράβαση της οδηγίας, χωρίς εξέταση ούτε προληπτική εκτίμηση των επιπτώσεών τους, και τα νομιμοποιεί με την πάροδο του χρόνου, έτσι ώστε να καθίσταται αδύνατη η λήψη μέτρων κατά των παραβάσεων.

29. Σε αυτό το σημείο θα έπρεπε να λήξει η εξέταση της παραβάσεως, δεδομένης και της παραδοχής της από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Εντούτοις, εφόσον οι διάδικοι έχουν εμπλακεί σε μια έντονη, όσο και ανώφελη, αντιπαράθεση, θεωρώ ότι έχω την υποχρέωση να προβώ σε ορισμένες διευκρινίσεις.

30. Ελάχιστη σημασία έχει το αν η παράβαση συντελείται σε χρόνο κατά τον οποίο οι τοπικές αρχές, ασκώντας την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτουν, παραμένουν αδρανείς, ή κατά τον χρόνο της εκδόσεως του LDC που καθιστά την παράνομη ενέργεια απρόσβλητη, και ακόμα λιγότερη ο συστατικός ή απλώς αναγνωριστικός χαρακτήρας του εν λόγω πιστοποιητικού. Το γεγονός που έχει αποφασιστική σημασία είναι ότι, για λόγους σκοπιμότητας, οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν να μην αντιδράσουν και παγιώνεται έτσι μια κατάσταση αντιβαίνουσα στην οδηγία 85/337, ενώ η διακριτική ευχέρεια που διαθέτει η διοίκηση, αν και εκτεταμένη, δεν επιτρέπεται να οδηγήσει σε αποτελέσματα που αντιβαίνουν στον προαναφερθέντα βασικό σκοπό της κοινοτικής ρυθμίσεως, ο οποίος δηλώνεται με το άρθρο 2, παράγραφος 1, αυτής.

31. Αναμφισβήτητα, όπως επισημαίνει η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου με το σημείο 89 του υπομνήματος αντικρούσεως, παραπέμποντας στο σημείο 20 της απαντήσεώς της στην αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής, η εν λόγω εξουσία εκτιμήσεως δεν είναι απόλυτη, διότι διαφορετικά θα άγγιζε τα όρια της αυθαιρεσίας. Ειδικότερα, τα αρμόδια όργανα οφείλουν να εκτιμούν σε κάθε περίπτωση αν πρέπει να θέσουν τέρμα στην παράβαση διότι θίγει αφόρητα τα συμφέροντα του κοινωνικού συνόλου, ή αν, αντιθέτως, η συνέχιση της παράνομης χρήσεως του ακινήτου επιβάλλεται για λόγους γενικού συμφέροντος, παρά τις αρνητικές επιπτώσεις της για το περιβάλλον. Η συγκεκριμένη όμως δυνατότητα καθιστά προφανή την επικρινόμενη από την Επιτροπή παράβαση, εφόσον επιτρέπει καταστάσεις στις οποίες «η επιφορτισμένη με τη χωροταξία αρχή», σταθμίζοντας τις συγκρουόμενες ανάγκες, «ασκεί τη διακριτική της ευχέρεια και δεν εφαρμόζει μέτρα καταναγκασμού, [με αποτέλεσμα] ενδεχόμενη παράβαση της οδηγίας» (στο τέλος του σημείου 20 της απαντήσεως στην αιτιολογημένη γνώμη).

32. Συνεπώς, επίκεντρο της συζητήσεως δεν πρέπει να είναι το αν οι εθνικές έννομες τάξεις μπορούν να προβλέπουν ορισμένη προθεσμία λήψεως μέτρων κατά των παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου, ούτως ώστε, μετά την παρέλευσή της, οι παραβάσεις αυτές να καθίστανται απρόσβλητες. Αυτή η εξουσία τούς παρέχεται εν γένει, ως απόρ-

ροια της αρχής της ασφάλειας δικαίου [12]. Αντιθέτως, πρέπει να εξετασθεί αν, ανεξαρτήτως της παρελεύσεως χρονικού διαστήματος, η βρετανική ρύθμιση παρέχει τη δυνατότητα να τελούνται έργα από τα προβλεπόμενα στα δύο πρώτα παραρτήματα της οδηγίας 85/337 χωρίς την απαιτούμενη εξέταση και παροχή άδειας. Όπως ήδη διαπιστώθηκε, στο ερώτημα αυτό προσήκει ασφαλώς καταφατική απάντηση.

33. Όταν μια δημόσια αρχή που είναι επιφορτισμένη με την επίβλεψη της τηρήσεως των πολεοδομικών διατάξεων παραμένει αδρανής, αν και της είναι γνωστό ότι μια εγκατάσταση λειτουργεί χωρίς να έχει υποβληθεί σε εξέταση των περιβαλλοντικών επιπτώσεών της ή όταν, ενώ έχει διαπιστώσει ότι οι επιπτώσεις αυτές είναι σημαντικές, δεν απαιτεί τη διεξαγωγή σχετικής μελέτης, παρέχει σιωπηρά τη συναίνεσή της και, από τη στιγμή αυτή, παραβιάζει την οδηγία. Το γεγονός ότι, λόγω της παρόδου του χρόνου και σύμφωνα με την αρχή της ασφάλειας δικαίου, δεν επιτρέπεται η λήψη μέτρων κατά της παραβάσεως, δεν «νομιμοποιεί» τη συμπεριφορά που ήταν μέχρι τη στιγμή εκείνη παράνομη, αλλ' απλώς απαγορεύει την επανεξέταση περιστατικών του παρελθόντος προκειμένου να διασφαλισθεί η σταθερότητα των εννόμων σχέσεων, η οποία αποτελεί ένα από τα θεμέλια της κοινωνικής συμβιώσεως. Η συνέπεια αυτή, όμως, δεν εμποδίζει τους ζημιωθέντες από την παράνομη συμπεριφορά να αποζημιωθούν δυνάμει άλλης βάσεως, όπως της αστικής ευθύνης του κράτους που ευθύνεται για την παράβαση, δυνατότητα την οποία αποκλείει η θέση της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου.

34. Ανακεφαλαιώνοντας, η υποχρέωση των κοινοτικών χωρών να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των αποτελεσμάτων που επιδιώκει η οδηγία αποτελεί επιτακτικό καθήκον δυνάμει του άρθρου 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ, το οποίο βαρύνει κάθε δημόσια αρχή, οπότε μια εθνική ρύθμιση που παρέχει στη διοίκηση την ευχέρεια να παραμένει αδρανής, επιτρέποντας την υλοποίηση σχεδίου που χρήζει εξετάσεως και εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών του επιπτώσεων χωρίς να έχουν γίνει οι μελέτες αυτές, παραβιάζει, όπως παραδέχεται και η ίδια η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4 της οδηγίας.

VI — Δικαστικά έξοδα

35. Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το καθού κράτος μέλος πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

12 — Συναφώς, καλό παράδειγμα αποτελεί η απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1997, C-188/95, Fantask κ.λπ. (Συλλογή 1997, σ. I-6783), την οποία ανέλυσαν οι διάδικοι στην υπό κρίση υπόθεση.

VII — Πρόταση

36. Βάσει των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να δεχθεί την προσφυγή και:

1) να αναγνωρίσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4 της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, διατηρώντας ρύθμιση η οποία, εφόσον παρέχει στις αρμόδιες τοπικές αρχές διακριτική ευχέρεια ως προς τη λήψη μέτρων εξαναγκασμού κατά χρήσεων γης που παραβιάζουν τις χωροταξικές διατάξεις, επιτρέπει την υλοποίηση σχεδίων από τα περιλαμβανόμενα στα παραρτήματα I και II της οδηγίας αυτής χωρίς προηγούμενη εξέταση και, στις περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται, χωρίς εκτίμηση των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον·

2) να καταδικάσει το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας στα δικαστικά έξοδα.